

Regular students: 2 $\frac{1}{2}$ Hours

Marks: 80

For IDOL students: 3 Hours

Marks: 100

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Figures to the right indicate full marks.
2. All answer should be written in the same answer book.

For Regular students:

Attempt Q.no.1 for 40 marks and any two more questions from Q.no.2 to Q.no.6

OR

Attempt any four questions from Q.no.2 to Q.no.6

For IDOL students:

Follow the same instructions as given above and also attempt Q.no.7 which is compulsory for IDOL.

- Q.1 **Answer any two of the following:** **40**
 a) Discuss performance appraisal methods for managers.
 b) Explain career development and planning. Also elaborate on vestibule and apprenticeship training programs.
 c) Discuss the organizational and individual stress management programs.
- Q.2 Discuss in detail the recruitment process. **20**
- Q.3 Explain the contingency and path goal theories of leadership. **20**
- Q.4 Explain need hierarchy theory and motivator-hygiene theory of motivation. **20**
- Q.5 Discuss total quality management programs implemented to improve the quality of work life. **20**
- Q.6 Write short notes on **any four** of the following: **20**
 a) Motivation Research
 b) Types of Advertising Appeals
 c) Trademark
 d) Sex in Ads
 e) Product pricing
 f) Advertising to Children and Teens
- Only for IDOL**
- Q.7 Write shorts on any four of the following: **20**
 a) Realistic Job Preview
 b) Role of Power
 c) Achievement Motivation
 d) Social Loafing
 e) Work overload & underload
 f) Buying habits & brand loyalty

*****

[नियमित विद्यार्थ्यांसाठी वेळ : २:३०

[गुण : ८०

दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांसाठी : ३ तास]

१००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना : १. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
२. सर्व प्रश्नांची उत्तरे एकाच उत्तर पत्रिकेत लिहावीत.
३. मूळ इंग्रजी शब्द प्रमाण मानावेत.

नियमित विद्यार्थ्यांसाठी

४. प्रश्न क्र.१ हा ४० गुणांसाठी सोडवा व प्रश्न २ ते ६ मधून कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

किंवा

प्रश्न क्र.२ ते ६ ,मधून कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

५. नियमित विद्यार्थ्यांसाठी असलेल्या सुचानशिवाय प्रश्न क्र.७ वा हा फक्त दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांसाठी सोडवा.

प्र.१	कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा	४०
	अ)व्यवस्थापकांसाठी कार्यमुल्यांकन पध्दतीचे वर्णन करा.	
	ब)कालकिर्दीत प्रगती आणि योजना स्पष्ट करा आणि vestibule प्रशिक्षण उमेदवार प्रशिक्षण पध्दती यांचे वर्णन करा.	
	क)संघटना आणि व्यक्तिकांच्या तणाव व्यवस्थापन कार्यक्रमांची चर्चा करा.	
प्र.२	कर्मचारी निवडणूक प्रक्रियेची सविस्तर चर्चा करा.	२०
प्र.३	नेतृत्वाचा अवलंबन (contingency) सिध्दांत आणि मार्ग उद्दीष्ट सिध्दांत स्पष्ट करा.	२०
प्र.४	प्रेरणेची गरजश्रोणी सिध्दांत आणि प्रेरक – आरोग्य सिद्धांताचे वर्णन करा.	२०
प्र.५	संपूर्ण दर्जेदार व्यवस्थापनाचा कार्य जीवनकालाचा दर्जा वाढविण्यासाठी कसा उपयोग होतो हे स्पष्ट करा.	२०
प्र.६	संक्षिप्त टिपा लिहा (कोणत्याही चार)	२०
	अ) प्रेरणा संशोधन	
	ब) विज्ञापनाचे प्रकार	
	क) व्यापारी शिक्का	
	ड) Sex in ads	
	इ) वस्तूची किंमत	
	ई) लहान मुले व तरुणांसाठी जाहिरात	

फक्त दूर व मुक्त अध्ययन विद्यार्थ्यांसाठी

प्र.७ संक्षिप्त टिपा लिहा (कोणत्याही चार)

- अ) वास्तविक कामाचा अडाव
- ब) सत्तेची भूमीका
- क) संपादन प्रेरणा
- ड) सामाजिक रिकाम टेकडेपणा
- इ) कामाचा अती भार आणि कमी भार
- ई) खरेदी सवय आणि व्यापाराच्या खुणेशी निष्ठा.

*****

[Time: 3 Hours]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. Attempt questions from one of the following:

2. Attempt any two questions from Ques. No. 1 & any three questions from

Q. No. 2 to Q. No. 8.

3. Attempt any five questions from Q. No. 2 to Q. No. 8.

4. Figures to right indicate full marks

-
- Q.1 A) Write a detailed note on Mental status Examination. (20)
B) Discuss briefly Acute Stress Disorder and Post Traumatic Disorder. (20)
C) Describe conditions related to somatoform disorders. Explain theories and treatment of somatoform disorders. (20)
- Q.2 Discuss in detail Gender Identity Disorder. (20)
- Q.3 Discuss how the Biological perspective explains abnormal behaviour. (20)
- Q.4 Discuss the different theories and treatment of Mood Disorders. (20)
- Q.5 Explain anorexia nervosa and bulimia nervosa. (20)
- Q.6 Explain in detail Cluster C Personality disorder. (20)
- Q.7 Explain various symptoms and types of schizophrenia. (20)
- Q.8 Explain attention Deficit and Disruptive Behaviour Disorders. (20)

*****

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

बहिःस्थ शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी

- सूचना: १. प्रश्न क्र.१ सोडवाल ते त्यातील कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा .
२. उर्वरित प्रश्न क्र.२ ते ८ पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
३. प्रश्न क्र.२ ते ८ पैकी कोणतेही पांच प्रश्न सोडवू शकता.
४. उजवीकडील अंकी प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्रश्न.१ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
- अ) मानसिक दर्जा परिक्षण यांवर सविस्तर टिप्पण लिहा. २०
- ब) तिव्रतणाव विकृती आणि अभीघातोत्तर तणाव विकृती यावर संक्षिप्त चर्चा करा. २०
- क) शारिरीक / काथिक विकृतीशी संबंधित अवस्था स्पष्ट करा. २०
- प्र.२ लिंग ओळख विकृतीची सविस्तर चर्चा करा . २०
- प्र.३ अपसामान्य वर्तनाचा जैविक दृष्टीकोणाची चर्चा करा. २०
- प्र.४ भावात्मक विकृतीच्या विविध सिद्धांत आणि उपचाराची चर्चा करा. २०
- प्र.५ आण्याबद्दलची अनिच्छा विकृती आणि खादाडपणा(बुलीमीया) यावर सविस्तर स्पष्टीकरण द्या. २०
- प्र.६ व्यक्तीनटव विकृतीतील क्लष्टर – c चे सविस्तर वर्णन करा. २०
- प्र.७ छिन्नमनस्कता विकृतीचे विविध लक्षणे आणि प्रकार विशद करा. २०
- प्र.८ अवधान अक्षमता विकृती आणि विघातक वर्तनिक विकृती विशद करा. २०

*****

[3 Hours]

[Total Marks : 100]

Please check whether you have got the right question paper.

IDOL Students

- N.B:**
1. Question no.1 and 10 are compulsory.
  2. Attempt any two questions from the remaining from each section.
  3. Attempt six questions in all.
  4. Both sections should be written in same answer book.
  5. Use of simple calculator is permitted.
  6. Each step of calculation should be clearly written.
  7. Figures to the right indicate full marks.
  8. Graph paper will be provided.

Section - I

1. Discuss various assumptions about psychological testing and assessment. (18)
2. Explain the concept of test reliability. Describe various sources of error variance. (16)
3. What is test validity? Discuss in detail concurrent validity and predictive validity. (16)
4. Define scaling. Describe various types of scales and scaling methods. (16)
5. a) Describe Stanford Binet intelligence scale (08)
 b) Discuss Rorschach's Inkblot test (08)

Section - II

6. a) Write the steps in making a frequency distribution table. (03)
 b) Arrange following scores into a frequency distribution table. (10)
38	36	39	40	51	62	53	46	58
40	31	63	62	43	53	43	41	40
42	43	70	46	39	48	52	53	44
53	58	61	31	52	63	61	63	30
38	62	70	63	72	64	42	52	47
- c) Plot a frequency polygon for the above distribution (03)
7. a) Evaluate mean as measure of central tendency. (03)
 b) Calculate mean, median, mode, for the following data. (13)

N=45

C.I.	f
70-79	04
60-69	08
50-59	12
40-49	15
30-39	11
20-29	10
10-19	08
0-9	06
	N = 74

8. a) What are the merits and demerits of Standard Deviation? (03)
 b) Calculate Standard Deviation for the following Data. (09)

CI	F
75-79	6
70-74	8
65-69	10
60-64	10
55-59	18
50-54	12
45-49	14
40-44	8
35-39	4
30-34	4
	N = 94

- c) Find P_{46} and PR of 76 for the above distribution (04)

9. Write short notes on any four of the following (16)
 1. 'Z' score   2. Stanine   3. 'T' score
 4. Kurtosis   5. Probability   6. Skewness

10. a) Discuss various types of correlation. (04)
 b) Calculate Rank order correlation for the following data. (13)

X	Y
12	92
18	98
14	93
12	94
10	99
16	98
17	97
18	96
13	95

- c) Interpret your answer. (01)

(मराठी रुपांतर)
(३ तास)
IDOL साठी

एकूण गुण : १००

- सूचना: १) प्रश्न क्र.१ आणि १० अनिवार्य आहेत.
२) उर्वरित प्रश्नांपैकी प्रत्येक विभागातून कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा
३) एकूण सहा प्रश्न सोडवायचे आहेत.
४) दोन्ही विभागातील प्रश्नांचे उत्तर एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहा.
५) साधे गणकयंत्र वापरण्याची परवानगी आहे.
६) गणितीय मांडणीची प्रत्येक पायरी स्पष्टपणे लिहा.
७) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.
८) आलेख कागद पुरविण्यात येईल.

विभाग - १

१. मानसशास्त्रीय कसोटी आणि मुल्यनिर्धारणाच्या विविध गृहीतके (अॅझम्पन्स) ची चर्चा करा. (१८)
२. कसोटीची विश्वासाहता संकल्पना स्पष्ट करा. प्रमाद प्रसरणाचे विविध स्रोत विशद करा. (१६)
३. कसोटीची यथार्थता म्हणजे काय? समवर्ती (कानकरंट) यथार्थता आणि भाकित यथार्थतेची सविस्तर चर्चा करा. (१६)
४. मापन / स्केलिंगची व्याख्या द्या. मापन/ स्केलिंगचे प्रकार आणि पद्धती सविस्तर विशद करा. (१६)
५. अ) स्टॅनफोर्ड- बिने ची बुद्धीमापन कसोटी विशद करा. (०८)
ब) रोर्शाच्या शाईचा डागाची चाचणीची चर्चा करा. (०८)

विभाग- २

६. अ) वारंवारिता विभाजन सारणी/ तक्ता तयार करण्याचे टप्पे लिहा. (०३)
ब) खालील सुटया प्राप्तांकाद्वारे वारंवारिता विभाजन तक्ता तयार करा. (१०)
३८	३६	३९	४०	५१	६२	५३	४६	५८
४०	३१	६३	६२	४३	५३	४३	४१	४०
४२	४३	७०	४६	३९	४८	५२	५३	४४
५३	५८	६१	३१	५२	६३	६१	६३	३०
३८	६२	७०	६३	७२	६४	४२	५२	४७
- क) वरिल वितरणाचा पॉलिगॉन काढा. (०३)
७. अ) केंद्रिय प्रवृत्तीच्या परिमाणातील मध्यमानाचे मूल्यमापन करा. (०३)
ब) खालील वितरणाचा मध्यमान, मध्यांक, बहुमूल्य काढा. (१३)

प्राप्तांक (X)	वारंवारिता (F)
७०-७९	०४
६०-६९	०८
५०-५९	१२
४०-४९	१५
३०-३९	११
२०-२९	१०
१०-१९	०८
०-९	०६
N = ७४	

८. अ) प्रमाणविचलनाचे फायदे आणि मर्यादा सांगा. (०३)

ब) खालील वितरणाचा - प्रमाणविचलन (SD) काढा. (०९)

प्राप्तांक X	वारंवारिता F
७५-७९	६
७०-७४	८
६५-६९	१०
६०-६४	१०
५५-५९	१८
५०-५४	१२
४५-४९	१४
४०-४४	८
३५-३९	४
३०-३४	४
	N = ९४

क) वरिल वितरणाचा $P_{\%}$ आणि ७६ चा PR काढा. (०४)

९. खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा. (१६)

१. 'झेड' गुणांक

२. स्टानाईन

३. टी गुणांक

४. कर्टोसिस

५. संभाव्यता

६. स्वयूनेस

१०. अ) सहसंबंधाच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा. (०४)

ब) खालील संचातील सहसंबंध श्रेणी अंतर पद्धतीने काढा. (१३)

क्ष	य
१२	१२
१८	१८
१४	१३
१२	१४
१०	१९
१६	१८
१७	१७
१८	१६
१३	१५

क) सहसंबंधाचा अर्थ सांगा. (०९)

(Only for **IDOL** Students)

[**Time: 3 Hours**]

[**Marks:100**]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. Attempt Que.No.1 and any two questions from Que.No.2 to Que. No.6 and Que. No.7

OR

Attempt any four questions from Que. No.02 to Que. No. 06 and Que. No. 07.

2. In all attempt 5 questions.
3. Figures to the right indicate full marks.

- Q.1** Answer **any two** of the following. **(40)**
- a. Discuss various types of training methods.
  - b. Explain vroom- yetton model & LMX theory of Leadership.
  - c. Discuss work-family Balance.
- Q.2** Write **any four** short notes of the following. **(20)**
- a. Ranking Techniques.
  - b. 360 degree feedback
  - c. Contrast and systematic Bias
  - d. Behavioral observation
  - e. MBO
  - f. Performance errors.
- Q.3** Describe in detail about interview methods in Employee Selection. **(20)**
- Q.4** Discuss about Organizational change and Organizational development. **(20)**
- Q.5** Explain equity theory and goal setting theory. **(20)**
- Q.6** Describe the importance of product image, Trademarks, and appeal of advertisement. **(20)**
- Q.7** Write **any four** short notes of the following. **(20)**
- a. Paired comparison technique
  - b. Work overload and under load
  - c. Transfer of Training.
  - d. Executive coaching
  - e. Social Loafing
  - f. Aims of consumer psychology

*****

(फक्त बही:स्थ विद्यार्थासाठी)

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

सूचना: १. प्रश्न क्र १ सोडवा .व प्रश्न क्र २ ते प्रश्न क्र ६ पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा आणि प्रश्न क्र ७ सोडवा .

किंवा

प्रश्न क्र २ ते प्रश्न क्र ६ पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा आणि प्रश्न क्र ७ सोडवा .

२. एकूण पाच प्रश्न सोडवा .

३. उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात .

- प्र.१ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा . ४०
- अ) प्रशिक्षण पद्धतीच्या विविध पद्धतींची चर्चा करा .
- ब) नेतृत्वाच्या ऱ्हुम –येतन प्रारूप आणि LMX सिद्धांत विशद करा.
- क) कार्य –कुटुंब संतुलनाची चर्चा करा .
- प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा. २०
- अ) श्रेणी तंत्र
- ब) ३६० अंश प्रत्यादान
- क) स्थिर आणि पद्धतशीर पूर्वग्रह
- ड) वर्तनिक निरीक्षण
- इ) MBO
- फ) कार्य प्रवर्तन प्रमाद / त्रुटी.
- प्र.३ कामगार निवडप्रक्रियेतील मुलाखत पद्धतींचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा. २०
- प्र.४ संघटनात्मक बदल आणि संघटनात्मक विकास सविस्तर चर्चा करा. २०
- प्र.५ संतुलन सिद्धांत आणि हेतू प्रस्थापना सिद्धांत विशद करा . २०
- प्र.६ उत्पादन प्रतिमा ,ट्रेडमार्क आणि जाहिरातीचे विविध आवाहनांचे महत्व विशद करा . २०
- प्र.७ खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा . २०
- अ) जोडी तुलना तंत्र
- ब) कार्य अतिभार आणि अल्पभार
- क) प्रशिक्षणाचे स्थलांतर
- ड) तज्ञ मार्गदर्शन (एक्झिक्यूटीव कोचिंग)
- इ) सोशल लोफिंग
- फ) उपभोक्ता मानसशास्त्राचे उद्दिष्ट्ये/ध्येय

*****

[Time: 3 Hours]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Attempt questions from one of the following:**
- 2. Attempt any two questions from Ques. No. 1 & any three questions from Q. No. 2 to Q. No. 8.**
  - 3. Attempt any five questions from Q. No. 2 to Q. No. 8.**
  - 4. Figures to right indicate full marks**

- Q.1 A) Explain the five axes of DSM-IV-TR. (20)
- B) Explain in detail Anti-social personality disorder. (20)
- C) Explain different types of Sexual Dysfunctions. (20)
- Q.2 Explain in detail the biological theories and treatment of Schizophrenia. (20)
- Q.3. Explain Attention deficit and Disruptive behaviour disorders. (20)
- Q.4 Discuss the various Dissociative disorders. (20)
- Q.5 Discuss how Behavioral and Cognitively based perspectives explain abnormal behaviour. (20)
- Q.6 Describe the characteristics, theories and treatment of specific phobias. (20)
- Q.7 Describe various theories of suicide. Explain assessment and treatment methods of suicidality. (20)
- Q.8 Discuss the various Impulse Control disorders. (20)

*****

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

बहिःस्थ शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी

- सूचना: १. प्रश्न क्र.१ सोडवाल ते त्यातील कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा .
२. उर्वरित प्रश्न क्र.२ ते ८ पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
३. प्रश्न क्र.२ ते ८ पैकी कोणतेही पांच प्रश्न सोडवू शकता.
४. उजवीकडील अंकी प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्रश्न.१ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
अ) DSM-IV.TR चे पाच अक्ष विशद करा. २०
ब) समाजविघातक व्यक्तीमत्त्व विकृती सविस्तर स्पष्ट करा. २०
क) लैंगिक अपकार्य विकृती विविध प्रकार विशद करा. २०
- प्र.२ छिन्नमनस्कता विकृतीचे जैविक सिद्धांत / कारणे आणि उपचाराचे वर्णन करा. २०
- प्र.३ अवधान विकृती आणि विधानक वर्तनिक विकृती विशद करा. २०
- प्र.४ विविध वियोजित/विच्छेदीत विकृतीची चर्चा करा. २०
- प्र.५ अपसामान्य/विकृती वर्तनासाठी वर्तनिकता व बोधनिकता कशी कारणीभूत आहे त्या दृष्टिकोणांची चर्चा करा. २०
- प्र.६ विशेष भयगंड विकृतीचे गुणवैशिष्ट्ये, सिद्धांत/कारणे आणि उपचार सविस्तर स्पष्ट करा. २०
- प्र.७ आत्महत्या संबंधीचे विविध सिद्धांत स्पष्ट करा. आत्महत्येबाबतचे मूल्यमापन व उपचार पद्धती विशद करा. २०
- प्र.८ विविध उद्दिष्ट/प्रेरणा नियंत्रित विकृती (ICD) ची चर्चा करा. २०

*****

[3 Hours]

[Total Marks : 100]

Please check whether you have got the right question paper.

IDOL Students

- N.B:**
1. Question no.1 and 10 are compulsory.
  2. Attempt any two questions out of remaining from each section.
  3. Attempt six questions in all.
  4. Both sections should be written in same answer book.
  5. Use of simple calculator is permitted.
  6. Each step of calculation should be clearly written.
  7. Figures to the right indicate full marks.
  8. Graph paper will be provided.

Section - I

1. What is psychological assessment? Discuss different settings in which assessment is conducted. (18)
2. What is test reliability? Discuss Test retest and Parallel form and Alternate form reliability. (16)
3. Explain in detail the following evidences of construct validity. (16)
  - (a) Evidence of homogeneity
  - (b) Evidence of change with age
  - (c) Evidence of pretest – posttest change
  - (d) Evidence from distinct groups
4. What is item analysis? Explain item difficulty and item- discrimination index. (16)
5. a) Discuss the Wechsler Adult Intelligence scale. (08)
- b) Describe the Rorschach’s Inkblot test. (08)

Section - II

6. a) Explain different types of scales. (03)
- b) Arrange following data into a frequency distribution table. (10)

35	60	42	63	72	81	80	39	76
30	56	50	45	63	39	38	60	80
43	38	56	49	59	46	42	43	72
46	39	72	70	62	52	46	70	61
62	50	68	62	41	61	58	36	43
- c) Draw a histogram for the above data (03)
7. a) Compare mean and mode as measures of central tendency (03)

N=45

- b) Calculate mean, median, mode, for the following data. (13)

C.I.	f
80-84	8
75-79	10
70-74	12
65-69	14
60-64	10
55-59	08
50-54	08
45-49	06
40-44	03
	N = 79

8. a) Evaluate Quartile Deviation as a measure of variability. (03)

- b) Calculate Quartile Deviation for the following distribution. (09)

CI	F
80-89	4
70-79	5
60-69	07
50-59	11
40-49	13
30-39	12
20-29	14
10-19	10
0-9	06
	N = 82

- c) Find P_{32} and PR of 68 for the above distribution (04)

9. Write short notes on any four of the following (16)

1. Skewness
2. 'T' score
3. Stanine
4. 'z' score
5. Kurtosis
6. Probability

10. a) Discuss various types of correlation. (04)

- b) Calculate Rank order correlation for the following data. (13)

X	Y
29	41
30	42
32	43
19	42
18	40
29	39
40	38
32	20
36	40

- c) Interpret your answer. (01)

(मराठी रुपांतर)

(३ तास)

एकूण गुण : १००

IDOL साठी

- सूचना: १) प्रश्न क्र.१ आणि १० अनिवार्य आहेत.
 २) उर्वरित प्रश्नांपैकी प्रत्येक विभागातून कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा
 ३) एकूण सहा प्रश्न सोडवायचे आहेत.
 ४) दोन्ही विभागातील प्रश्नांचे उत्तर एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहा.
 ५) साधे गणकयंत्र वापरण्याची परवानगी आहे.
 ६) गणितीय मांडणीची प्रत्येक पायरी स्पष्टपणे लिहा.
 ७) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 ८) आलेख कागद पुरविण्यात येईल.

विभाग - १

१. मानसशास्त्रीय मूल्यनिर्धारण म्हणजे काय? मानसशास्त्रीय मूल्यमापन कोणकोणत्या विविध क्षेत्रात(सेटींग्स मध्ये) वापरता येते, त्याची चर्चा करा. (१८)
२. चाचणीची विश्वासार्हता म्हणजे काय? चाचणी - पूनरचाचणी आणि समांतर व पर्यायी बाब विश्वासार्हताची चर्चा करा. (१६)
३. रचित यथार्थता /वैधता संबंधीतील खालिल घटनांचे स्पष्टीकरण द्या. (१६)
 (अ) एकजिनसी घटना (क) पूर्वचाचणी - पश्चात चाचणी बदलनुसार घटना.
 (ब) वयानुसार बदलाची घटना (ड) विपरीत गटानुरूप घटना
४. घटक विश्लेषण म्हणजे काय? घटक कठीण निर्देशांक आणि घटक भेदनिकृत निर्देशांक सविस्तर वर्णन करा. (१६)
५. अ) वेश्चलरची प्रौढांची बुद्धीमापन कसोटीची चर्चा करा. (०८)
 ब) रोशांच्या शाईच्या डागाची चाचणीचे वर्णन करा. (०८)

विभाग- २

६. अ) मापनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा. (०३)
 ब) खालील सुट्या प्राप्तांकाद्वारे वारंवारिता विभाजन तक्ता तयार करा. (१०)
३५	६०	४२	६३	७२	८१	८०	३९	७६
३०	५६	५०	४५	६३	३९	३८	६०	८०
४३	३८	५६	४९	५९	४६	४२	४३	७२
४६	३९	७२	७०	६२	५२	४६	७०	६१
६२	५०	६८	६२	४१	६१	५८	३६	४३
- क) वरिल वितरणाचा जोड स्तंभालेख काढा. (०३)
७. अ) केंद्रिय प्रवृत्तीच्या परिमाणातील मध्यमान, मध्यांकाची तुलना करा. (०३)

N=४५

ब) खालील वितरणाचा मध्यमान, मध्यांक, बहुमूल्य काढा.

(१३)

प्राप्तांक X	वारंवारिता F
८०-८४	८
७५-७९	१०
७०-७४	१२
६५-६९	१४
६०-६४	१०
५५-५९	०८
५०-५४	०८
४५-४९	०६
४०-४४	०३
	N=७९

८. अ) परिवर्तनशिलतेच्या परिमाणातील चतुर्थक विचलनाचे(QD) मूल्यमापन करा.

(०३)

ब) खालील वितरणाचा - चतुर्थक विचलन (QD) काढा.

(०९)

प्राप्तांक	वारंवारिता
८०-८९	४
७०-७९	५
६०-६९	०७
५०-५९	११
४०-४९	१३
३०-३९	१२
२०-२९	१४
१०-१९	१०
०-९	०६
	N = ८२

क) वरिल वितरणाचा P_{32} आणि ६८ चा PR काढा.

(०४)

९. खालिलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा.

(१६)

१. स्वयूनेस

२. झेड गुणांक

३. टी गुणांक

४. कर्टोसिस

५. स्टानाईन

६. संभाव्यता

१०. अ) सहसंबंधाचा विविध प्रकारांची चर्चा करा.

(०४)

ब) खालील संचातील सहसंबंध श्रेणी अंतर पद्धतीने काढा.

(१३)

क्ष	य
२९	४१
३०	४२
३२	४३
१९	४२
१८	४०
२९	३९
४०	३८
३२	२०
३०	४०

क) सहसंबंधाचा अर्थ सांगा.

(०९)